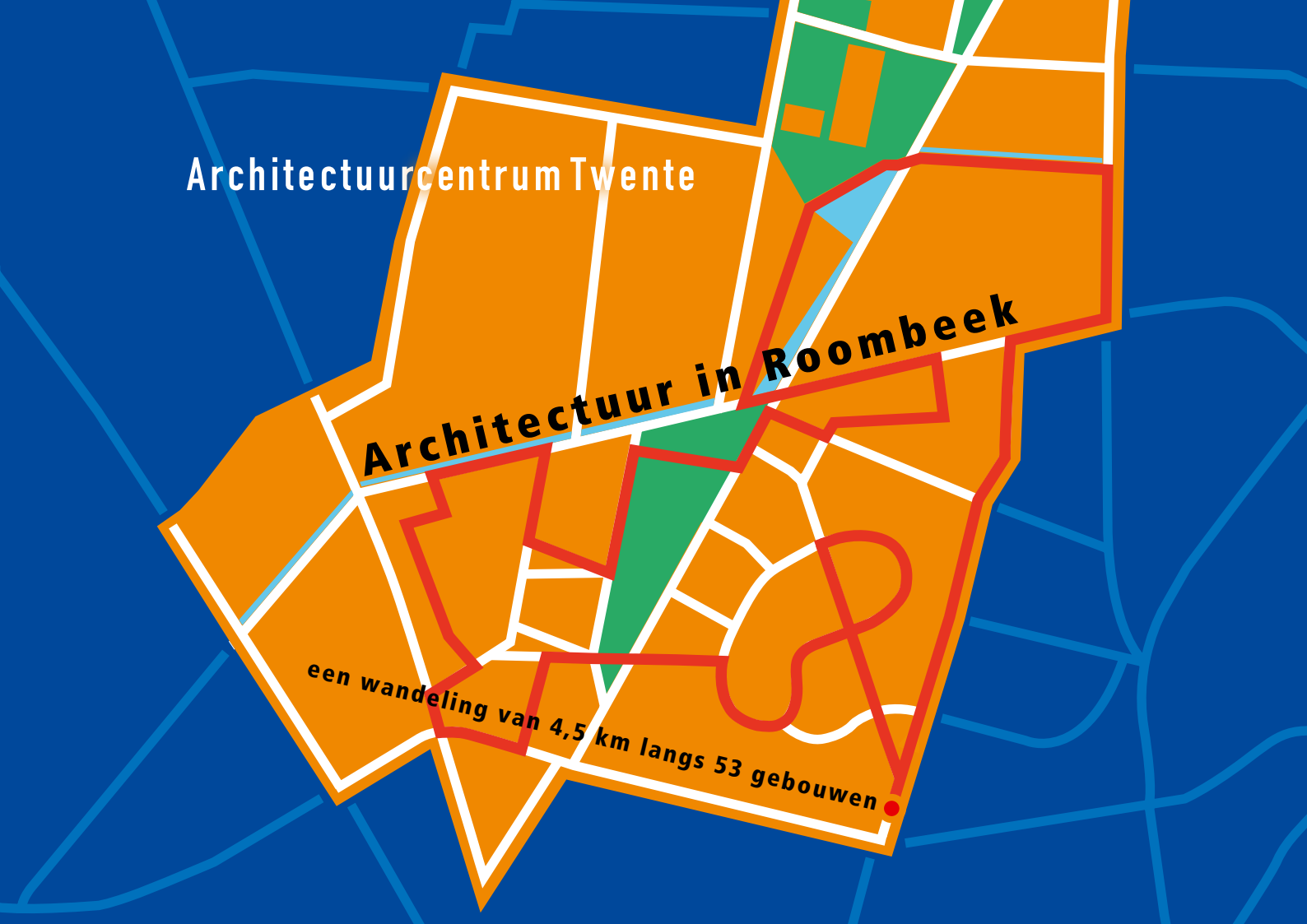
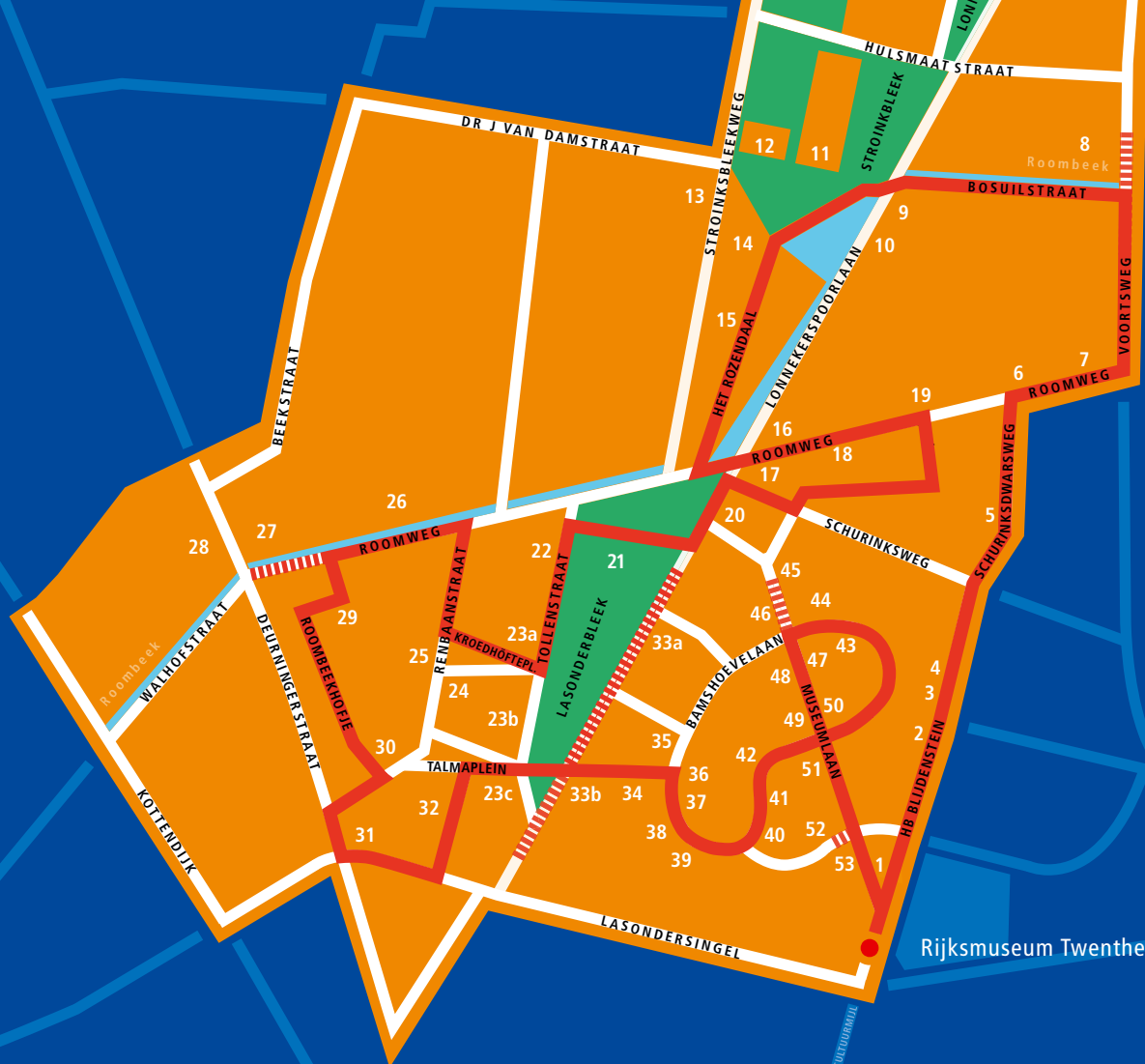

A stylized map of the Roombeek area, showing orange-colored land parcels separated by white lines. A red line traces a walking route through the area, starting from a red dot at the bottom right. The map is set against a dark blue background with light blue lines representing water or roads. The text 'Architectuurcentrum Twente' is in the top left, 'Architectuur in Roombeek' is in the center, and 'een wandeling van 4,5 km langs 53 gebouwen' is at the bottom.

Architectuurcentrum Twente

Architectuur in Roombeek

een wandeling van 4,5 km langs 53 gebouwen

Roombeek, de wederopbouw van een getroffen woonwijk

Toen op zaterdagmiddag 13 mei 2000 SE Fireworks in Enschede ontplofte, kwamen 22 mensen om het leven, vielen honderden gewonden en werd een complete woonwijk weggevaagd. Roombeek was niet meer.

Pi de Bruijn

Nadat de branden waren geblust en het puin was geruimd nam de gemeente Enschede het opmerkelijke besluit om bij de wederopbouw van Roombeek voorrang te geven aan de oorspronkelijke bewoners. Geen inspraak maar participatie.

De nieuwe wijk zou aan de keukentafel worden ontworpen. Bovendien zou maar liefst vijftig procent van de woningen in particulier opdrachtgeverschap (PO) ontwikkeld moeten worden. De wederopbouw van Roombeek werd zo een stedenbouwkundige en architectonische opgave die uniek is in Nederland.

Stedenbouwkundige en supervisor Pi de Bruijn maakte het ontwerp voor de wederopbouw. De inbreng van de terugkerende oorspronkelijke bewoners zorgde ervoor dat de ontwikkeling van Roombeek als wijk van de stad Enschede steeds meer aandacht kreeg.

Het balanceren tussen enerzijds het tegemoet komen aan de belangen van de oorspronkelijke bewoners en anderzijds het streven om van Groot Roombeek een toekomstgerichte wijk te maken die van belang is voor heel Enschede, heeft in belangrijke mate het ontwerpproces bepaald.

Sinds die verschrikkelijke zaterdagmiddag in mei 2000 zijn nu tien jaar verstreken. In het oorspronkelijke Roombeek stonden circa 600 woningen terwijl in het nieuwe (Groot) Roombeek circa 1.700 woningen zijn gepland.

Een groot deel van Roombeek is inmiddels herbouwd. Toch zal het nog jaren duren voordat het nieuwe Roombeek af is. De buurt zal altijd verbonden blijven met die dag in mei 2000.

Cultuurmijl: verbinding tussen het oude en het nieuwe

CULTUURMIJL (1) Het hart van Roombeek (de kruising van de Roomweg met de Lonnekerspoorlaan) is door de zogenoemde Cultuurmijl verbonden met de Oude Markt in het centrum van Enschede. De Cultuurmijl vormt zo een verbinding tussen oude en nieuwe cultuur. De Cultuurmijl is zeer herkenbaar door de opvallende vormgeving en de bijzondere materialen die in de bestrating zijn gebruikt.

RIJKSMUSEUM TWENTHE is gelegen aan de Cultuurmijl aan de rand van Roombeek. Hier begint de architectuurwandeling. Het Rijksmuseum is samen met museum Twentse Welle, 21Rozendaal en het toekomstige Cremermuseum een van de culturele instellingen in Roombeek.

1

architect
bureau
www
realisatie

Gooike Postma
Groothuis+Postma architecten, Hengelo
groothuispostmaarchitekten.nl
PO, 2004

DE PUNT Het centrale punt in deze woning is de keuken die in de ronding is gesitueerd. De ramen ervan bieden een mooi uitzicht op de straat en ook op het tweede belangrijke punt: de tuin. Het schuin aflopende dak benadrukt de afstand tot het huis van de burens, terwijl de gekozen baksteen juist harmonieert met het tegenovergelegen Rijksmuseum Twenthe.

2

architect Guus Zeilemaker
 bureau Phi Bureau voor Architectuur, Almelo
 www phi-proces-architectuur.nl
 realisatie PO, 2008

83

3

architect Beltman architecten, 1958
 restauratie Groothuis+Postma architecten, Hengelo
 realisatie Stichting Industriële Erfgoed Enschede
 Woningbouwcorporatie Domijn, 2007-2008

85

4

architect Moniek Otten
 bureau Saillant Architectuur en Bouwmanagement, Hengelo
 realisatie PO, 2004

87

MULTI De opdrachtgever is kunstenares die naast schilderijen en grafiek ook sculpturen en objecten maakt. De kleurige glasapplicatie die van onder tot boven loopt, is van haar hand. Het atelier bevindt zich op de begane grond, evenals de inpandige garage. De woonruimte op de bovenste verdieping is, met het oog op de toekomst, bereikbaar met een lift.

TRANSFORMATORHUIS De katoenspinnerij Bamshoeve is na de 2^e wereldoorlog gebouwd met Marshallhulp. Dit transformatorhuis van de katoenspinnerij geldt in Nederland als de enige overgeblevene in zijn soort. Het industriële gebouw heeft een culturele bestemming gekregen: het is verbouwd tot atelier- en expositieruimte. Achter de stalen luiken bevinden zich originele transformatoren.

LARIKS Dit ontwerp met het opvallende trappenhuis van larikshout en glazen bouwstenen is op het ernaast gelegen transformatorhuis geïnspireerd. Van de grote glazen wand in de rechter zijgevel is nog maar een klein hoekje te zien. De burens rechts hoefden er geen rekening mee te houden en hebben er hun huis pal tegenaan gezet.

0,330

0,340

0,350

RD

5

architecten Joep Mollink, Daniël Peters
bureau Mopet architecten, Amsterdam
www mopet.nl
realisatie PO, 2006

6

architect Willem Smid
bureau Smid en Peters, Deventer
www smidenpeters.nl
realisatie Woningcorporatie Domijn, 2004

7

architect Michiel de Wit, Hein Jan Geerdink
bureau Project DWG, Enschede
www projectdwg.com
realisatie Collectief PO, 2006

PATIO Door de randen van de kavel te bebouwen ontstaat er een patio woning. Vanaf de straat oogt het vrij massief en gesloten. De patio gevels zijn juist transparant en licht, waardoor binnen fraaie doorzichten ontstaan. Het huis verwijst in materiaal en in schaal naar de industriële geschiedenis van de plek. De muren worden slechts doorbroken door houten schuifpoorten en de glazen gevel.

TWENTSE BOUWCATALOGUS De aandacht voor particulier opdrachtgeverschap heeft geleid tot het ontwikkelen van de 'Twentse Bouwcatalogus'. Deze bestaat uit kleine woonblokjes van één architect waarbij de bewoners de uitwerking van de woning zelf mochten bepalen. Door het beperkte aantal gelijke woningen ontstaat een gevarieerd straatbeeld. De andere bouwcatalogus-architecten waren Postma, Maas en van der Jeugd.

DUOBLOK Deze twee-onder-één-kap woningen zijn het resultaat van de samenwerking van twee particuliere opdrachtgevers met één architectenbureau. Door materiaal- en kleurgebruik ziet het er als een geheel uit, maar van binnen zijn de woningen zeer verschillend. Zo is de ingang van de linkerwoning op de 1e verdieping terwijl de ingang van de rechterwoning zich op de begane grond bevindt.

km 0,500

Schurinksdwarsweg

RA

0,650

Roomweg

0,690

LA

bureau op ten Noort Blijdenstein, Utrecht
 www onb.nl
 realisatie Menco, 1952

133

't MENKO Het voormalige fabriekscomplex van Menko (katoenweverij, ververij en drukkerij) stamt uit 1881 en daarop volgende jaren. Het besloeg in haar hoogtijdagen het gebied dat nu begrensd wordt door Roomweg, Voortsweg, Hulsmaatstraat en Lonnekerspoorlaan. In dit vroegere Menko-hoofdkantoor zetelt tegenwoordig het 'Projectburo Roombeek'. Van hieruit wordt de opbouw van Roombeek gecoördineerd.

0,890

Voortsweg

LA Bosuilstraat

architect Erik Knippers
 bureau Het Architectenforum, Amsterdam
 www architectenforum.nl
 realisatie Woningcorporatie de Woonplaats, 2008

9

N.J.MENKO. (1) Het Architectenforum wil in haar projecten evenwicht vinden tussen het vertrouwde en het nieuwe. Zij zoekt naar zowel herkenbaarheid als mogelijkheden om de toekomst vorm te geven. Verder richt zij zich op de kleinere belangrijke alledaagse facetten van het leven. Dit appartementencomplex is geïnspireerd op het hiernaast gelegen fabrieksgebouw. De balkons zijn zodanig vormgegeven dat ze vrijwel geen schaduw op de onderliggende verdieping werpen.

1,150

Lonnekerspoorlaan

oorspronkelijk Arend Beltman, 1926
 verbouwing Het Architectenforum, Amsterdam
 architect Erik Knippers
 www architectenforum.nl
 realisatie Woningcorporatie de Woonplaats, 2005-2007

11

N.J.MENKO. (2) In dit deel van de voormalige textielfabriek zijn 8 appartementen gerealiseerd. Ze hebben elk twee verdiepingen: één om in te wonen en één om in te werken. Het industriële karakter van het gebouw is zoveel mogelijk gehandhaafd wat geresulteerd heeft in opvallend lage plafonds: soms is de hoogte onder de balken maar 1.80 m. In de glazen uitbouw bevinden zich dependances van twee basisscholen.

1,150

oversteken naar fietspad

oorspronkelijk Arend Beltman, 1927, 1931 herbouwd
 verbouwarchitect nog niet bekend
 realisatie ArtEZ, Gemeente Enschede, 2010-12

TETEM II AKI In 2012 zal de AKI, de Enschedese kunstacademie, nu onderdeel van ArtEZ Academie voor Beeldende Kunst, hier haar intrek nemen. Door deze bestemming blijft het gebouw als waardevol historisch erfgoed behouden en keert de de kunstacademie weer terug naar de stad. Het is de bedoeling dat het nieuwe Tetem II een icoon van duurzaamheid gaat worden.

km 1,200

fietspad

oorspronkelijk Arend Beltman, 1927
 verbouwarchitect Harry Abels
 bureau IAA architecten, Enschede
 www iaa.nl
 realisatie Gemeente Enschede, 2010-11

TETEM I MEDIALAB+LOFTS Deze voormalige dekenfabriek 'NV Twentsche Textiel Maatschappij Tetem' heeft de monumentenstatus. Het stamt uit 1927 en heeft leeggestaan sinds 1969, het jaar waarin Tetem haar activiteiten staakte. Het zal in de toekomst worden gecombineerd met nieuwbouw. Tetem 1 zal op de begane grond het Medialab Enschede huisvesten. Erboven zullen 'lofts' gerealiseerd worden: grote, ongedeelde ruimtes met zeer veel indelingsvrijheid.

1,200

bureau Molenaar & van Winden architecten, Delft
 www molenaarenvanwinden.nl
 realisatie Woningcorporatie de Woonplaats, 2003-2005

53 | 17

ROOMVELDJE In een enquête hebben 40 bewoners van 'Het Roomveldje' aangegeven te willen terugkeren naar een oude woning in dit tuindorp. Voor deze buurt is een prijsvraag uitgeschreven waarbij maximaal 40 woningen van vóór de vuurwerkkramp mochten blijven staan. De plannen werden beoordeeld door de toekomstige bewoners. Dit plan is uitgekozen ondanks het feit dat er maar 4 oude woningen behouden bleven.

1,260

Het Rozendaal

LA

LA

oorspronkelijk
architect
bureau
www
realisatie

Arend Beltman, 1924-1930
Bjarne Mastenbroek
SeARCH, Amsterdam
search.nl
Gemeente Enschede, 2008

21

21ROZENDAAL (cultuurcluster) Deze zijde van de voormalige textielfabriek is verbouwd tot expositie-ruimte voor actuele kunst. Het uitgangspunt van het ontwerp was om zoveel mogelijk oude elementen van de fabriek te behouden. Zo is het sleuvenstelsel waar de oude transportband van de fabriek doorheen liep, verlicht en met glas afgedicht. Ook de oude pilaren zijn bewaard gebleven en opgenomen in de nieuwbouw.

oorspronkelijk
architect
bureau
www
realisatie

Arend Beltman, 1924-1930
Bjarne Mastenbroek
SeARCH, Amsterdam
search.nl
Gemeente Enschede, 2008

81

ROZENDAAL (cultuurcluster) Het Rozendaal (1907) is het culturele hart van Roombeek geworden. Het grootste gedeelte wordt in beslag genomen door museum 'TwentseWelle' met een grote verzameling natuur- en cultuurhistorische objecten, getoond in een van de grootste vitrines van Europa. Elementen van de oude fabriek zijn opgenomen in de nieuwbouw. Verder zijn er binnen het complex kunstenaarsateliers en woningen.

architect
bureau
www
realisatie

Peter Hübner
plus+ bauplanung GmbH, Neckartenzlingen, BRD
plus-bauplanung.de
Woningcorporatie De Woonplaats, 2004-2008

130

PRISMARE (voorzieningencluster) In het hart van Roombeek is dit multi-functionele wijkcentrum ontstaan voor basisscholen, kinderdagverblijf, bibliotheek, verenigingen, theater, winkels en woningen. De ideeën van de toekomstige gebruikers zijn door de architect verwerkt tot 'een stad in een stad'. Elk onderdeel heeft z'n eigen gevel waardoor er een gebouwcluster is ontstaan dat één geheel vormt zonder dat het massaal wordt.

17

bureau Claus en Kaan, Amsterdam
 www clausenkaan.com
 realisatie Woningcorporatie Domijn, 2007

EEKENHOF (zorgcluster) Dit opmerkelijke gebouw biedt op de begane grond onderdak aan eerstelijns gezondheidsvoorzieningen als huisartsen, tandartsen en fysiotherapeuten, een praktijk voor psychosociale hulpverlening en een apotheek. Op de verdiepingen erboven zijn 52 appartementen gerealiseerd waarvan er geen twee hetzelfde zijn.

km 1,500

Roomweg

18

architect Michiel de Wit, Hein Jan Geerding
 bureau Project.DWG, Enschede
 www projectdwg.com
 realisatie PO, 2005

SPLIT-LEVEL Dit huis staat op de uiterste rand van de kavel. Op de begane grond is de gevel aan de straatkant dicht, maar een smal en hoog raam in de zijgevel maakt het mogelijk vanuit de huiskamer de straat in te kijken. Het grote venster op de tweede verdieping verzorgt het daglicht in de huiskamer. Opmerkelijk is ook het dakterras dat alleen buitenom te bereiken is.

1,610

ter hoogte van 88 RA voetpad

19

architect Marko Matic
 bureau IAA architecten, Enschede
 www i-aa.nl
 realisatie SJHT (Jongeren Huisvesting Twente), 2004

JONGERENHUISVESTING Dit complex bestaat uit 12 zelfstandige wooneenheden. Het gebouw bestaat uit 2 vleugels die door een glazen trappenhuis met elkaar verbonden zijn. De vorm en kleur van het complex zorgen ervoor dat het als één geheel ervaren wordt. De gevelindeling is schijnbaar willekeurig; hierdoor zijn de vensters in elke woning anders geplaatst en krijgt ieder appartement zijn eigen karakter.

1,670

via Schurinksweg

LA

oorspronkelijk
architecten Gerrit Beltman, 1907
Bjarne Mastenbroek (SeARCH)
Rem Koolhaas (OMA)
www search.nl, oma.nl
realisatie Gemeente Enschede, 2009

HET CREMER Dit voormalige Balengebouw was oorspronkelijk bedoeld voor de opslag van katoenballen. Het zal worden verbouwd tot het Cremer-museum. Het gebouw wordt horizontaal doorgezaagd en opgetild. Daarna er wordt er een nieuwe verdieping ingezet. Ook wordt de onderste etage verdiept. Hiermee is het probleem van de lage verdiepingshoogtes van het gebouw opgelost.

1,910

Lonnekerspoorlaan

bij 88 LA

ontwerper
realisatie Balta (Annemarie Durant), Amsterdam
Gemeente Enschede, 2005

HET VERDWENEN HUIS TUSSEN HEMEL EN AARDE is de titel van het monument ter nagedachtenis aan de vuurwerkramp. Deze in steen uitgevoerde tekening van een huis is gedeeltelijk bedekt door de funderingsplaten van de oude vuurwerkopslag. De tekening bestaat voor de helft uit stippellijnen: symbool voor wat ontbreekt of wat zal komen. Een stenen voetpad van oude bestrating leidt naar een gedenksteen waarin de namen van de slachtoffers zijn gegraveerd.

2,130

voetpad Lasonderbleek

LA

architect
bureau
www
realisatie Paul van der Jeugd
van der Jeugd architecten, Enschede
vanderjeugd.nl
PO, 2007

1 0 5

SCHITTEREND Dit huis is gebouwd voor een kunstenaarssechtpaar dat oorspronkelijk ook op deze plek woonde. Zij wilden zoveel mogelijk ruimte voor een bescheiden budget en een no-nonsense uitstraling. Het gebouw is voorzien van panoramaramen over drie verdiepingen vanwege het uitzicht. De schittering van de groene bakstenen wordt veroorzaakt door fijngemalen glas.

2,200

Tollensstraat

23^a

architect Cock Sandifort
 bureau IAA architecten, Enschede
 www i-aa.nl
 realisatie Woningcorporatie Domijn, 2005

8 5

TALMA (1) Het Talma is een deelgebied van Roombeek waar een honderdtal woningen is ontworpen door drie Enschedese architectenbureaus. Bij de herontwikkeling van het Talma is het oorspronkelijke tuindorpkarakter vertaald naar een duidelijk ensemble in het binnengebied. Twee openbare ruimtes zijn teruggekeerd als ontmoetingsplek voor buurtbewoners. Harry Abels van IAA-architecten was de supervisor van het project.

km 2,280

Tollensstraat

23^b

architect George de Witte
 bureau de Witte van der Heijden architecten, Enschede
 www dwvdh.nl
 realisatie Woningcorporatie Domijn, 2005

8 3 | 2 1

TALMA (2) Dit woongebouw telt 36 huurappartementen waarbij toekomstige bewoners konden meedenken over het ontwerp. Het complex telt vele opmerkelijke details waaronder een raam dat door een pannendak steekt. Ook de ingangspartijen zijn opvallend: een riante, dubbelhoge hal leidt naar een korte galerij met vier á vijf woningen per laag.

2,280

23^c

architect Bob Hebben
 bureau Beltman architecten en ingenieurs, Enschede
 www beltman-arch.nl
 realisatie Woningcorporatie Domijn, 2005

1 9

TALMA (3) Eén van de eisen die door projectcoördinator Harry Abels aan de bebouwing van het Talma werd gesteld was dat geen wit of geel getint metselwerk mocht worden toegepast. De projecten in het Talma hebben dan ook allemaal min of meer dezelfde kleur. Deze gevel vertoont de meeste kleurvariatie. De mansardekap aan de uiterste linkerkant laat dit project visueel aansluiten op het project ernaast.

2,280

RA

24

architect Cock Sandifort
 bureau IAA architecten, Enschede
 www i-aa.nl
 realisatie Woningcorporatie Domijn, 2005

TALMA (4) Ook hier hebben de toekomstige bewoners kunnen kiezen uit verschillende varianten voor wat betreft het interieur. Er is veel aandacht besteed aan de entree, de ramen en de luifel. De hoekwoningen zijn zonder inbreng van de bewoners ontworpen en vormen een terugkerende factor in het plan, net zoals de uitgekozen materialen.

2,360

Kroedhöfteplein

RA

25

architect André Beumers
 bureau van der Jeugd architecten, Enschede
 www vanderjeugd.nl
 realisatie PO, 2003

LEVENSLOOPHUIS Dit is het eerste huis in Roombeek dat gerealiseerd is door een particuliere opdrachtgever. Met het oog op de toekomst bevinden alle voorzieningen voor slapen en baden zich op de begane grond. Overigens komt dit veel voor bij particuliere opdrachtgevers. De woning staat praktisch op dezelfde plek van het vorige huis van de bewoner.

2,360

Renbaanstraat

LA

26

architect Loof en van Stigt
 bureau LEVS architecten, Amsterdam
 www www.levs.nl
 realisatie ING Real Estate, 2005-2010

ZAAGTAND Dit woon-winkelgebouw combineert winkels op de begane grond met woningen in de hoogbouw. De vorm hiervan verwijst met zijn verspringende segmenten met zaagtanddak naar de oude Grolsch-fabriek, die op deze plek gevestigd was. Het lagere gedeelte heeft markante baksteenverbanden, net zoals die vaak bij Twentse fabrieksgebouwen gebruikt werden.

2,500

Roomweg

architect Gooike Postma
bureau Groothuis+Postma architecten, Hengelo
www groothuispostmaarchitekten.nl
realisatie PO, 2003

SCHIP De markante locatie aan een vijfsprong vroeg om een bijzonder gebouw. De opdrachtgever wilde dat het duidelijk was dat hier een restaurant gevestigd was. Het gebouw bestaat uit een restaurant op de begane grond met daarboven twee appartementen. Het is zodanig vormgegeven dat het doet denken aan een schip dat aangemeerd ligt aan de kade.

km 2,680

Deurningerstraat

architect Branimir Medić
gevelontwerp Hugo Kaagman
bureau Architectencie
www cie.nl
realisatie Essent, 2010

STADSHAARD Warmtekrachtcentrales zijn meestal neutrale gebouwen voor elektriciteitsopwekking waarbij restwarmte wordt gebruikt voor lokale verwarming. Deze echter is vormgegeven als een traditioneel betegelde Hollandse haard. De gevelbekleding is ontworpen door kunstenaar Hugo Kaagman en bestaat uit grote delftsblauwe tegels met daarop motieven uit energieopwekking en de geschiedenis van de stad.

2,680

terug en RA

bureau Architectuur Studio Alexander Gathier
www agathier.nl
realisatie Collectief PO, 2007-2010

ROOMBEEKHOFJE Dit project is door middel van collectief opdrachtgeverschap gerealiseerd. Hierbij laat een groep opdrachtgevers het ontwerp van één architect uitvoeren. Zo kan een woning-opmaat gerealiseerd worden tegen een lage kostprijs. De relatief kleine kavels zijn vrijwel helemaal bebouwd; de bewoners hebben een gezamenlijk binnentuin van meer dan 2000 m2.

2,720

Roombeekhofje

rechtsom

30

architect
bureau
www
realisatie

Michiel de Wit, Hein Jan Geerdink
Project.DWG, Enschede
projectdwg.com
PO, 2008

AANPALEN Dit gebouw is ontworpen als een meubelstuk: de gevels zijn uitgevoerd in houtskeletbouw met gedeelten die open en dicht kunnen. Vanuit privacyoverwegingen is het op palen gezet. Samen met het gebouw links vormt het een ensemble van huis en schuur. Het is zowel te zien als een houten huis met stenen schuur als een stenen huis met houten schuur.

2,980

RA LA RA

31

oorspronkelijk
herbouw
www
realisatie

v.d Lijke en Mink Architecten, Enschede, 1923
Beltman Architecten, Enschede
beltman-arch.nl
Woningcorporatie Domijn, 2002

1 9

WACHERS VAN ROOMBEEK Deze prominente woningen op de hoek van de Deurningerstraat en de Lasondersingel werden tijdens de vuurwerkramp zwaar beschadigd. Ze zijn zodanig herbouwd dat het authentieke karakter bewaard is gebleven. In veertien van de achttien woningen kwamen de oorspronkelijke bewoners terug. Alle bewoners mochten voor een groot gedeelte de indeling van hun huis bepalen.

3,050

Lasondersingel

LA

32

architect
bureau
www
realisatie

Barend Scherpbier
Beltman Architecten & Ingenieurs, Enschede
beltman-arch.nl
Woningcorporatie Domijn, 2003-2004

1 8 | 2 4

MANSARDEKAP Bij dit ontwerp is de vorm van het dak het meest opvallend. Deze is afgeleid van het dak van de 'Wachters van Roombeek' en wordt ook wel 'mansardekap' genoemd. Ook bij deze nieuwbouw hebben de bewoners veel inspraak gehad. In dit gedeelte valt een zekere invloed van de 'Amsterdamse School' te bespeuren.

3,230

Talmapplein

RA

Particulier opdrachtgeverschap was in Enschede altijd al een bouwtraditie. Bij de wederopbouw van Roombeek werd het landelijk nagestreefde percentage eigenbouwers nog eens opgekrikt van 30 naar 50 procent (het betreft overigens uitsluitend de grondgebonden woningen). In zijn stedenbouwkundige plan heeft Pi de Bruijn een hiërarchie in de beeldregie aangebracht.

Zo is voor de Lonnekerspoorlaan, de diagonaal in het plan die de ruggengraat vormt van de wijk, de strengste beeldregie van toepassing. Deze voormalige spoorlijn tussen Enschede en Oldenzaal is nu een HOV-baan met aan de ene zijde een aantal driehoekige groengebieden – de zogeheten bleken – en aan de andere zijde een aaneenschakeling van vrije kavels.

Belangrijkste kenmerken van de bebouwing op deze kavels zijn de voorgevels die in één rooilijn moeten staan én het zijdelings op elkaar aansluiten: het zogeheten bouwen in een rij of het schouder aan schouder bouwen. Ofwel: grachtenpanden aan het groen.

km 3,000

Lonnekerspoorlaan

De geformuleerde eisen voor de Lonnekerspoorlaan zijn onder meer het bouwen op een 80 centimeter hoge plint, gevels in baksteen, een begane grond met een vrije hoogte van minimaal 3,30 meter, een kavelbreedte tussen de 4,5 en 9 meter, minimaal drie en maximaal vier verdiepingen hoog en uiteraard een ontwerp dat aansluit op dat van

de burens. De diepte van het bouwvolume mag variëren tussen de 9 en 11 meter, maar de voorgevels moeten wel allemaal in één rooilijn staan. Bovendien moet er aan de achterzijde op het kavel ruimte zijn voor het parkeren van auto's.

Michiel de Wit, Hein Jan Geerdink
Project.DWG, Enschede, 2007

Joop Molink, Daniel Peters
Mopet Architecten, Amsterdam, 2007

Joop Molink, Daniel Peters
Mopet Architecten, Amsterdam, 2007

Bouwkundig Adviesbureau Punte
Losser, 2007

Beetink-Lucas-Marbus architecten
Hengelo, 2007

Yushi Uehara Zerodegree Architecture
Amsterdam, 2008

Yushi Uehara Zerodegree Architecture
Amsterdam, 2008

Auditus bnl Neede ism
Architectenbureau Dragt, Hengelo, 2007

Wigger Architecten bna
Enschede, 2007

Wigger Architecten bna
Enschede, 2007

6 | 8

50

km 3,000

Lonnekerspoorlaan

Lasonderbleek en Lonnekerspoorlaan oversteken

architect Gooike Postma
 bureau Groothuis+Postma architecten, Hengelo
 www groothuispostmaarchitecten.nl
 realisatie PO, 2010

23

DE BURCHT Het stratenpatroon rondom deze woning is bepalend geweest voor het ontwerp van dit huis. Het begrip 'hoekwoning' is hier letterlijk genomen. Het huis bestaat uit twee vleugels die in de hoek met elkaar verbonden zijn. Vanwege de doorkijk vanuit de Lonnekerspoorlaan is besloten om van deze hoek een markante toren te maken. De toren is het hart van het huis geworden met daarin de keuken en een werkplek.

km 3,370

Bamshoevelaan

architect Frank Willems
 bureau Frank Willems Architecten, Nijmegen
 www frankwillemsarchitecten.nl
 realisatie PO, 2009

29

BUNGALOW Dit is de enige bungalow op de Bamshoevelaan. De vorm ervan wordt mede bepaald door een diagonaal in de plattegrond. Deze loopt van de ingangspartij via het dak door tot in de tuin. Het horizontale karakter van het gebouw wordt benadrukt door het zogenaamde 'stootvoegloze' metselwerk waarbij de verticale voeg ontbreekt. Voor een extra accent is de horizontale voeg uitgekraakt.

3,490

architect Pascal Rijnders, Ivo Keulards
 bureau XS architecten, Maarn
 www xsarch.nl
 realisatie PO, 2006

10

BAMSHOEVEHUIS De fabrieksgebouwen die hier stonden waren opgebouwd uit een eenvoudig betonskelet gevuld met baksteen en glas. Hoewel dit gebouw zo'n betonskelet lijkt te hebben is de gevel geheel gemetseld en gedeeltelijk grijsgestuct om het gewenste resultaat te verkrijgen. De plattegrond heeft de structuur van een in 9 gelijke stukken opgedeeld vierkant. De middelste ruimte heeft een dubbele hoogte met erboven een groot daklicht.

3,820

architect Michiel de Wit, Hein Jan Geerdink
 bureau Project.DWG, Enschede
 www projectdwg.com
 realisatie PO, 2007

8

ZILVEREN HUIS Hier is de vorm van het huis beïnvloed door de kavel waarop het staat. De woning is diagonaal op het perceel geplaatst waardoor er een verdiept terras op het noorden en een tuin op het zuiden ontstaat. De slaapvertrekken bevinden zich half onder de grond. Het woongedeelte bevindt zich erboven en het geheel wordt overdekt door een half-open industriële hal.

architect Michiel de Wit, Hein Jan Geerdink
 bureau Project.DWG, Enschede
 www projectdwg.com
 realisatie PO, 2006

19

BESLOTEN De vorm van dit huis is afgeleid van de kavel waar het op staat. De gevel, uitgevoerd in zwart metselwerk en larkshout, is aan de straatkant vrijwel gesloten. Aan de tuinkant heeft zij echter een open karakter en betreft zo de tuin bij de leefruimte in de woning. Op de 1^e verdieping bevindt zich een besloten terras.

architect Gooike Postma
 bureau Groothuis+Postma architecten, Hengelo
 www groothuispostmaarchitecten.nl
 realisatie PO, 2005

17

NOTARIS De architect heeft zich laten inspireren door de trend om nieuwbouwwoningen een klassiek uiterlijk te geven. Deze woning kan gezien worden als een reactie daarop: het betreft hier een moderne variant van de populaire notariswoning.

architect Liong Lie
bureau 123DV, Rotterdam
www 123dv.nl
realisatie PO, 2005

4

NOORDERLICHT De bewoners van dit huis hebben hun woonwensen vanuit een grote voorliefde voor het noorderlicht geformuleerd. Het U-vormige huis is dan ook op het noorden georiënteerd. Tussen de poten van de 'U' bevindt zich een terras en de leef-, kook- en werkruimtes zijn er omheen gesitueerd. Het gebouw is wit gestuct als verwijzing naar de in de jaren dertig populaire bouwvorm. De entreepartijen voor mens en auto zijn geaccentueerd met roestvrijstalen beplating.

km 3,800

Bamshoevelaan

architect Hein Jan Geerding
bureau Project.DWG, Enschede
www projectdwg.com
realisatie PO, 2009

2

TAART Dit woonhuis is T-vormig, passend op een kavel met de vorm van een taartpunt. De woning verdeelt het terrein in twee stukken. Aan de straatkant is het beeld van een 'zeewering met duinen' gecreëerd, aan de andere zijde een zonnetuin. De 'duinen' zijn lichtvangers die het schijnsel van passerende auto's tegenhouden. De boomstammen fungeren als lamellen: van buiten verhinderen ze inblik terwijl ze van binnen een vrijwel onbelemmerd uitzicht bieden.

3,820

architect Wim Maas, Robert Slot
bureau Maas architecten, Lochem
www www.maasarchitecten.nl
realisatie PO, 2006

6 9

BEZONNING Dit huis staat op een kavel dat voor meer dan de helft grenst aan de straat. Hierdoor is de tegenstelling tussen openbaar en privé een belangrijk thema bij het ontwerp geworden. De garage, het houten gedeelte, fungeert als buffer tussen openbaar en privé. Maar ook de bezonning is een bepalende factor geweest in het ontwerp. De afmetingen en plaats van het grote blok zijn zodanig gekozen dat het terras op het zuiden zoveel mogelijk zon ontvangt.

3,840

Museumlaan oversteken

architect Robert Slot
bureau Maas architecten, Lochem
www maasarchitecten.nl
realisatie PO, 2006

RONDO Dit huis heeft een gesloten gevel waarbij gebruik gemaakt is van 'red cedar' hout. Aan de achterkant heeft de woning een open karakter. Het huis is tegen de rand van de kavel geplaatst en volgt de ronding ervan. Zo bleef er ruimte over voor een riante achtertuin, ondanks de driehoekige vorm van de kavel.

architect Jan Jongert & Jeroen Bergsma
bureau 2012 Architecten, Rotterdam
www 2012architecten.nl
realisatie PO, 2008

VILLA WELPELOO De architecten van dit woonhuis hebben recycling als centraal uitgangspunt van hun ontwerpen gemaakt; vanwege de ecologie maar ook vanwege de inspiratie die er van uitgaat. De draagconstructie is afkomstig uit een enorme textielmachine en de gevelbekleding is gemaakt van houten kabelhaspels. De kunstminnende opdrachtgevers gebruiken voor hun collectie een zogenaamde 'trekkerswand' uit een theater.

architect Jan Benthem
bureau Benthem Crouwel, Amsterdam
www benthemcrouwel.nl
realisatie PO, 2005

GLAZEN HUIS De Museumlaan is samen met Roomweg en Lonnekerspoorlaan één van de gebieden waarvoor een streng beeldkwaliteitsplan is opgesteld. De kavels in deze straat mogen alleen bebouwd worden door één van een vooraf bepaalde lijst met (inter)nationaal bekende architecten. Deze villa is gerealiseerd door het architectenbureau van de voormalige Rijksbouwmeester Mels Crouwel.

architect Peter Wilson
bureau Bolles+Wilson Architecten, Münster, BRD
www bolles-wilson.com
realisatie PO, 2005

VILLA vZvdG De bewoners wilden een huis waarin zij met de functies konden 'schuiven', bijvoorbeeld in de winter boven slapen en in de zomer beneden. De gevel is uitgevoerd in overlappende vezelcementplaten. Ze zijn uitgevoerd in de kleuren groen en wit, de traditionele kleuren van het houtwerk van Nederlandse boerderijen. Opvallend is het optische effect dat ontstaat door het verspringen van de witte lijnen op de hoeken.

km 4,220

Museumlaan

architect Bjarne Mastenbroek, Erik Workel
bureau SeARCH, Amsterdam
www search.nl
realisatie PO, 2007

MUSEUMHUIS Met dit woonhuis is een 'museum van het dagelijks leven' gerealiseerd. Het is vormgegeven als een doorsnede; alle ruimten lopen van voorgevel tot achtergevel. Hierdoor zijn alle ruimten zowel op de straat als op de tuin georiënteerd. Alle functies zijn zichtbaar in de gevel. Met gordijnen en andere materialen kunnen deze worden tentoongesteld of juist verhuuld: een huis als 'museum van het wonen' waarin de curatoren in anonimiteit kunnen leven.

4,270

architect Rein van Wylick
bureau van Wylick Architecten, Eindhoven
www wy.nl
realisatie PO, 2006

STRATING De kleine Groninger steenfabriek Strating is de producent van de bakstenen waarmee deze woning is gebouwd. Deze bakstenen zijn met angobe, een verf op kleibasis, behandeld. Ze hebben een boomschorsstructuur die ontstaat doordat een rubberen rol willekeurige stukken van de ongebakken klei afscheurt. Door dit procédé ontstaat na het bakproces de sprankelende uitstraling van de stenen.

4,270

architect Cino Zucchi
bureau Cino Zucchi Architetti, Milaan
www zucchiniarchitetti.com
realisatie PO, 2008

VILLA ZUCCHI Het ontwerp conformeert zich aan de stedenbouwkundige eisen van het beeldkwaliteitplan van de Museumlaan. De statige voorkant, die gemaakt is van donkere baksteen, contrasteert met de informele achterkant die uitgevoerd is in matglas. De Italiaanse architect ontving een nominatie voor de Europese Architectuurprijs en zijn werk is een aantal keren te zien geweest op de Biënnale van Venetië.

architect Erick van Egeraat
bureau Erick van Egeraat Associated Architects
www eea-architects.com
realisatie PO, 2007

TEKTONIEK Dit woonhuis met artsenpraktijk staat in de hoek van de kavel waardoor er voldoende privacy gerealiseerd is en veel ruimte voor de tuin. De praktijkruimte staat haaks op het woongedeelte en kan onafhankelijk functioneren. De vorm van het huis verwijst naar tektonische verschuivingen in de aardkorst. Het massieve, uitkragende dak lijkt opgebouwd uit verschillende lagen terwijl de gevel zich kenmerkt door rechte en scheve vlakken van glas en natuursteen.

architect Harry Abels
bureau IAA Architecten, Enschede
www i-aa.nl
realisatie PO, 2006

PALLADIO De opdrachtgever wilde een woon/werkhuis in de stijl van Andrea Palladio (1518-1580), de bekende Italiaanse Renaissance-architect. Uiteindelijk zijn in de villa Palladio-elementen gecombineerd met stijkenmerken van de Amerikaanse architect Frank Lloyd Wright (1869-1959). De symmetrische opbouw verwijst naar Palladio, de horizontale elementen verwijzen naar de 'prairie stijl' van Lloyd Wright.

architect Jan Stegink
bureau Bets Architecten, Zaandam
www bets.nl
realisatie PO, 2005

7 | 1

BOOMHUT De smalle kavel is bepalend geweest voor dit huis. Niet alleen is er rekening gehouden met de breedte ervan maar ook met de boom die erop stond. Het huis loopt aan alle kanten taps toe. Door de glazen pui ervaren de bewoners hun woonruimte op de eerste verdieping als een boomhut. Op de begane grond bevindt zich een kantoor.

km 4,450

Bamshoevelaan

terug en RA

architect Branimir Medić, Pero Puljiz
bureau Architecten Cie., Amsterdam
www cie.nl
realisatie PO, 2006

3

SPIEGEL Opvallend is de combinatie van grote muurvlakken met grote glasvlakken. De voordeur is een groot vlak, waarin de deurkruk, bel, brievenbus en huisnummer zijn opgenomen. Twee vides met daartussen een brug verbinden de woonkamer met de eerste verdieping. De grote glaspuen liggen aan de vide en zorgen voor veel licht in de woonruimte.

4,450

Museumlaan

4,500 Rijksmuseum Twenthe

Terug naar de oorsprong

CULTUURMIJL (2) Loopt u van Rijksmuseum Twenthe richting centrum, dan voert de weg u onder meer langs het Nationaal Muziekkwartier, het laatste ontwerp van architect Jan Hoogstad, uit 2008. Even verderop ziet u de Grote Kerk op de Oude Markt, waarvan de oudste delen rond het jaar 1000 zijn gedateerd. Achter de kerk zijn rond de Klokkenpas de oudste sporen van bewoning aangetroffen.

> **Cultuurmijl**

Architectenindex

De wandeling van Architectuurcentrum Twente voert u langs gebouwen van onderstaande architecten(bureaus).

Alexander Gathier	29	agathier.nl	Molenaar & van Winden	13	molenaarenvanwinden.nl
Architekten Cie.	28, 53	cie.nl	Moniek Otten	4, 33a	
Architectenforum	9, 10	architectenforum.nl	Mopet	5, 33b	mopet.nl
Dragt	33b		OMA	20	oma.nl
Beeftink-Lucas-Marbus	33	blm-architecten.nl	Op ten Noort Blijdenstein	8	onb.nl
Beltman	23c, 31, 32	beltman-arch.nl	Origins	33a	origins-architecten.nl
Bentham Crowel	45	benthamcrowel.nl	Peter Hübner	16	plusbauwplanung.de
Bets	52	bets.nl	Phi	2	phi-proces-architectuur.nl
Bolles+Wilson	46	bolles-wilson.com	Project.DWG	7, 18, 30, 33, 37, 38, 41	projectdwg.com
Building Design	33a	buildingdesign.nl	Punte	33b	
Cino Zucchi	49	zucchiarchitetti.com	SeARCH	14, 15, 20, 47	search.nl
Claus en Kaan	17	clausenkaan.com	Smid en Peters	6	smidenpeters.nl
De Witte van der Heijden	23b	dwvdh.nl	Van der Jeugd	22, 25	vanderjeugd.nl
Erick van Egeraat	50	erickvanegeraat.com	Van Wylick	48	wy.nl
Frank Willems	35	frankwillemsarchitecten.nl	Werner	33a	
Gladys	33a		Wigger	33	
Groothuis+Postma	1, 3, 27, 33a, 34	groothuispostmaarchitecten.nl	XS	36	xsarch.nl
IAA	11, 12, 19, 23b, 24, 51	i-aa.nl	Yushi Uehara Zerodegree	33b	zerodegree.com
Loof en van Stigt	26	levs.nl	123DV	40	123dv.nl
LST	33b		2012	44	2012architecten.nl
Maas	42, 43	maasarchitecten.nl	4D	33	4darchitecten.nl

Huidige ontwikkelingen

Roombeek: vestigingsplaats voor bedrijvigheid en onderwijs op het gebied van media, design, cultuur, art en architectuur

CREATIEVE SECTOR

Het voormalige Grolschterrein heeft als nieuwe bestemming de creatieve campus (CeeCee) in Roombeek gekregen: dé lokatie voor hoogwaardige en kennisintensieve bedrijven op het gebied van media, design, cultuur, art en architectuur. Langs de Moutlaan verrijzen enkele door de ondernemers zelf ontworpen bedrijfspanden.

MIX VAN WONEN EN WINKELN

Het resultaat moet een excentrieke plek met gedurfde en bijzondere architectuur worden. Het Media Art Center (MAC) in het oude Brouwhuis van de Grolschfabriek is bestemd voor een mix van kleine, ervaren en startende ondernemers en ZZP-ers uit de creatieve sector.

KENNISINTENSIEF WERK

Door deze fysieke bundeling op één locatie ontstaat een uitwisseling van kennis, ervaring en ideeën. Naast deze kennisintensieve bedrijven wordt op het voormalige Grolsch-terrein een stedelijke mix van appartementen, groot winkelaanbod en horeca ontwikkeld.

KUNSTONDERWIJS

(MEDIA)KUNST

Nog meer inspiratie biedt vanaf september 2012 het Tetem 2 gebouw, toekomstig onderkomen voor de kunstakademie ArtEZ-AKI.

In het naastegelegen Tetem 1 komt 'TETEM kunstruimte', een innovatief platform voor (media) kunst, dat de laatste jaren een belangrijke plek in het culturele klimaat in Enschede heeft verworven.

Tetem 1 en 2 aan de Stroinksbleek bieden veel kansen voor uitwisseling met de andere culturele en creatieve partners in de buurt.

De Stroinksbleek wordt daardoor een hotspot in een culturele omgeving die een bijzondere markering van het noordelijke uiteinde van de Cultuurmijl vormt.

foto's: Jan Schartman

ArchitectuurcentrumTwente

Deuningersstraat 6
7514 BH Enschede
tel 053 483 7985
www.architectuurcentrumtwente.nl
email info@architectuurcentrumtwente.nl

redactie

Architectuurcentrum Twente:
Peter van Roosmalen en Tom de Vries
Clemens Jongma, Jo Molenaar

vormgeving deel 4 ontwerpers, Jo Molenaar

fotografie Clemens Jongma Beeld en Tekst

september 2010, 4e druk
© Architectuurcentrum Twente

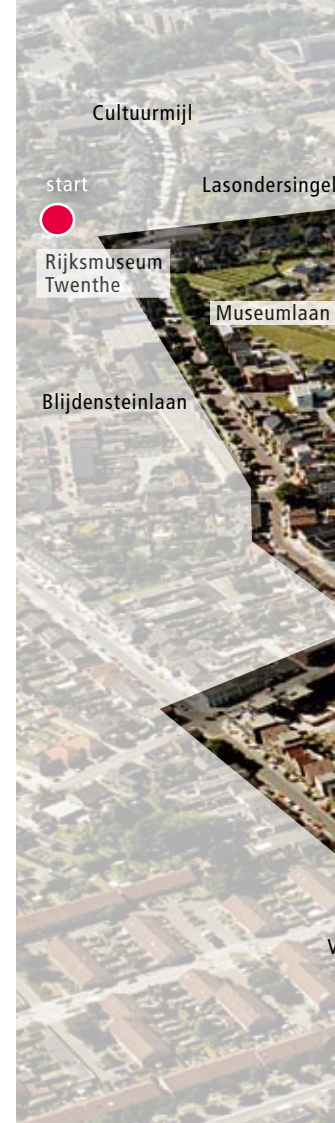
Peildatum

Deze uitgave is een opname van de stand van zaken in juli 2010.

Na tien jaar van wederopbouw zijn er in Roombeek al veel projecten opgeleverd en bewoond, maar er zijn ook nog enkele plekken die wachten op invulling. Het werk in Roombeek is nog niet af. Kavels worden nog uitgegeven, funderingen gelegd, gevels opgetrokken, daken afgedekt. Diverse interessante en bijzondere projecten staan nog in de steigers of de plannen daarvoor zijn nog in de initiatief- of ontwerpfase.

Zo is de (ver)nieuwbouw op de Grolsch-locatie van de architectenbureaus IAA Architecten, Loof & van Stigt en de Architecten Cie nog niet afgerond, is de door architectenbureau SeARCH in samenwerking met Rem Koolhaas ontworpen transformatie van het Balengebouw tot het Cremer Museum in volle gang en is de Lonnekerspoorlaan nog niet voltooid.

deze uitgave is mogelijk gemaakt door bijdragen van

Boddenkampsingel

Kottendijk

Walhofstraat

Deurningerstraat

Roomweg

Brouwhuis

Beekstraat

Bamshoeve

monument

Lasonderbleek

't Cremer

Zorgcluster

Twentse Welle

Cultuurcluster

21Rozendaal

Voorzieningencluster

dr J van Damstraat

Roomweg

Stroinksbleek

Tetem I
AKI-ArtEZ

Tetem I
Medialab

Lonnekerspoorlaan

Voortsweg

Stroinksbleekweg

Lonnekerbleek

ArchitectuurcentrumTwente

Het Architectuurcentrum Twente organiseert sinds haar oprichting in 1999 uiteenlopende activiteiten. Met lezingen, debatten, workshops, werkconferenties, masterclasses, tentoonstellingen en excursies analyseert zij bestaande ontwikkelingen en volgt zij nieuwe ontwikkelingen die op hun belang voor de Twentse regio worden getoetst. Zo wordt de discussie over architectuur, stedenbouw, tuin- en landschapsarchitectuur, interieurarchitectuur en vormgeving aangewakkerd.

Het Architectuurcentrum Twente is een onafhankelijk opererend, kennisbevorderend instituut dat ruimtelijke kwaliteit aan de orde én ter discussie stelt. De onderwerpen worden altijd vanuit verschillende invalshoeken behandeld, besproken en becommentarieerd. Aan alle ontwerpers en plannenmakers die zich bezighouden met de ruimtelijke omgeving in Twente worden vragen gesteld en het publiek wordt uitgenodigd daarvan getuige te zijn en aan het debat deel te nemen.

Het Architectuurcentrum Twente is werkzaam voor de gehele regio Twente. Als consequentie daarvan worden de bijeenkomsten telkens weer op een andere plek georganiseerd ('wij zijn footloose'). De feitelijke locaties worden in hoofdzaak bepaald door het onderwerp waarbij een regionale spreiding wordt nagestreefd.

Voor meer informatie: www.architectuurcentrumtwente.nl.

4^e druk